PARCIANY PARTACZ

il. Karolina Sroka

Przymiotnik PARCIANY to derywat utworzony od rzeczownika PART, a PART to ‘grube, proste, szorstkie płótno’. Taki PART wyrabiano samodzielnie na wsiach – w przeciwieństwie do lepszego, delikatniejszego i droższego płótna wytwarzanego w tkalniach przez zawodowych tkaczy. Jeszcze w prasłowiańszczyźnie wyraz PART – wówczas *pŗtъ – oznaczał po prostu tkaninę (a więc coś miększego niż skóra, łatwiejszego w obróbce i bardziej nadającego się na ubrania). Na przestrzeni wieków znaczenie się jednak zmieniło i zdewaluowało. Powstał czasownik PARTAĆ ‘tkać part (płótno samodziałowe)’ – a od niego rzeczownik będący nazwą wykonawcy czynności: PARTACZ. Jak pisze Andrzej Bańkowski, mówiono tak „o uprawiającym (na wsi) rzemiosło prymitywne, niewymagające kwalifikacji cechowych, jak tkanie płótna samodziałowego, szycie z niego prostego odzienia chłopskiego, naprawianie albo przerabianie starej odzieży”. Stąd PARTACZ w dzisiejszym znaczeniu ‘ktoś pracujący źle, nieudolnie’, stąd też przymiotnik PARTACKI i czasownik PARTACZYĆ.